

בחינות גמר – נוער קיץ תשס"ד

מבחן באזרחות – לכל המגמות התעשייתיות שאלון מספר 22003 (710)

שלום לך הנבחן,

בשאלון שלפניך 5 חלקים: מס' הנקודות

חלק א' – 20 שאלות רבות תשובה 40

חלק ב' – היגדים 10

חלק ג' – 3 קטעים ואחריהם שאלות סגורות ופתוחות
 עליך לבחור 2 קטעים ולענות על השאלות שבהמשך 18

חלק ד' – מגילת העצמאות 16

חלק ה' – שאלות בנושא אזרחות, בחר 2 מתוך 6 השאלות 16

סה"כ 100

יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון במקום המיועד לכך.
 יש לענות על כל השאלות פרט למקומות בהם צוין אחרת.
 יש לכתוב בעט בלבד ולא בעפרון.

לתשומת לבך !!

כל השאלות בשאלון זה מתייחסות לחקיקה הקיימת כיום.
 עם סיום הבחינה הכנס את השאלון לתוך כריכת המחברת.
 חשוב מאוד: רשום את מספר המחברת כאן:

מספר המחברת

לרשותך 3 שעות

בהצלחה

© כל הזכויות שמורות למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם שאלון זה או חלק ממנו ללא רשות
 המחלקה לבחינות של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה

חלק א'

בחלק זה 20 שאלות רבות תשובה, יש להשיב על כולן ולהקיף בעיגול את התשובה הנכונה ביותר בגוף השאלון (ולא במחברת התשובות!!!) (סה"כ 40 נקודות).

1. את נשיא המדינה בישראל:
 - א. בוחרת הכנסת
 - ב. בוחרים אזרחים מגיל 18 ומעלה
 - ג. ממנה הממשלה
 - ד. בוחרים שופטי בית משפט העליון
2. כיצד מתפטר ראש הממשלה בישראל?
 - א. הוא מפסיק לבוא לישיבות הממשלה
 - ב. הוא מודיע בכנסת על התפטרותו
 - ג. הוא מגיש מכתב התפטרות לנשיא המדינה
 - ד. הוא מתפטר על-ידי הודעה במרכז מפלגתו
3. למי כפופים השופטים במדינת ישראל?
 - א. לממשלה
 - ב. למבקר המדינה ולועדת החוקה של הכנסת
 - ג. לנשיא בית המשפט העליון - ולחוק
 - ד. ליועץ המשפטי לממשלה
4. מי בוחר את יושב ראש הכנסת?
 - א. האזרחים
 - ב. הממשלה
 - ג. הכנסת
 - ד. נשיא המדינה
5. האם מותר לאזרח להיכנס לאולם מליאת הכנסת?
 - א. לא – רק לחברי כנסת מותר להיכנס
 - ב. כן – בגלל עקרון פומביות הדיון
 - ג. הדיונים במליאת הכנסת סודיים
 - ד. לא – כי ממילא אפשר לראות את זה בטלוויזיה

6. עקרון הפרדת הרשויות קובע:

- א. שיש שלוש רשויות המנותקות לגמרי זו מזו
- ב. שיש שלוש רשויות המגבילות ומאזנות זו את זו
- ג. שאם מתנהל ריב בין רשויות אז הנשיא מפריד ביניהן
- ד. כל התשובות נכונות

7. רעיון השוויון בפני החוק פירושו:

- א. שחוקי המדינה חלים על כולם באופן שווה
- ב. החוקים המחייבים את כלל האזרחים מחייבים גם את ראשי המדינה
- ג. שאין קבוצות של אזרחים שמעמדם עדיף בפני בתי המשפט
- ד. כל התשובות נכונות

8. השופטים בישראל מתמנים על ידי:

- א. ראש הממשלה ושר המשפטים
- ב. שר המשפטים על-פי המלצות ועדת חוקה חוק ומשפט בכנסת
- ג. נשיא המדינה ע"פ המלצת הועדה לבחירת שופטים
- ד. נשיא בית המשפט העליון בהמלצת שופטי בית המשפט העליון

9. האם למדינת ישראל יש חוקה?

- א. כן. כל החוקים שנחקקו בישראל ביחד הם חוקה
- ב. כן. כל חוקי ההלכה היהודית הם החוקה של מדינת ישראל
- ג. כן. הכרזת העצמאות היא החוקה של המדינה
- ד. לא. לישראל אין חוקה

10. תפקידה של האופוזיציה במשטר דמוקרטי הוא:

- א. להרכיב את הממשלה
- ב. לתת גיבוי פרלמנטרי לראש הממשלה
- ג. להפיל את הממשלה, ולהיות אלטרנטיבה
- ד. לנהל את הכנסת

11. את ישיבות הכנסת מנהל:

- א. נשיא המדינה
- ב. יושב ראש הכנסת או סגניו
- ג. ראש הממשלה
- ד. קצין הכנסת או מזכיר הכנסת

12. הבג"צ הוא :

- א. בית הדין של העדה החרדית
- ב. בית משפט שעוסק רק בערעורים
- ג. בית משפט לעניינים מסובכים במיוחד
- ד. בית משפט גבוה לצדק

13. האם ניתן להעמיד לדין חבר כנסת?

- א. כן. רק אם הכנסת מסכימה להסיר את חסינותו
- ב. לא. יש לו חסינות בפני העמדה לדין תמיד ועל כל עבירה
- ג. כן. רק אם הוא מסיר את חסינותו
- ד. כן. רק אם זו פעם ראשונה שהוא חבר כנסת

14. תקציב המדינה בישראל הוא :

- א. חוק שנחקק על-ידי הכנסת כל שנה ומחייב את הממשלה
- ב. סכומי הכסף שהממשלה מקציבה לעצמה כל שנה לצורך פעולותיה
- ג. הכסף שהממשלה גובה מהאזרחים כמיסים
- ד. כל התשובות נכונות

15. האם בית המשפט יכול לבטל החלטות של הממשלה?

- א. לא. רק הממשלה יכולה לבטל החלטות של עצמה
- ב. לא. רק הכנסת יכולה לבטל החלטות של הממשלה
- ג. לא. כי זה נוגד את עקרון הפרדת רשויות, והאחריות המשותפת
- ד. כן. כי זה תואם את עקרון הפרדת רשויות

16. בין תפקידי היועץ המשפטי לממשלה :

- א. ממונה על פרקליטות המדינה
- ב. ראש התביעה הכללית
- ג. המוסמך לבקש הסרת חסינות של חברי כנסת
- ד. כל התשובות נכונות

17. מהי חקיקת משנה?

- א. חוקים משניים ולא חשובים
- ב. חוקים שנחקקו על-ידי ועדות משנה של הכנסת
- ג. צווים ותקנות של שרים, וחוקי עזר עירוניים
- ד. ההלכה היהודית

18. מי בוחר את ראשי הערים בישראל?

- א. שר הפנים, שהוא הממונה על הרשויות המקומיות
- ב. ועדת הפנים של הכנסת יחד עם שר הפנים
- ג. הציבור, בבחירות אישיות בערים
- ד. אף תשובה אינה נכונה

19. מהם חוקי יסוד?

- א. חוקים שבעתיד יהוו את החוקה של ישראל
- ב. חוקים קשים ומסובכים
- ג. חוקים ברורים ומפורשים
- ד. החוקים הראשונים והיסודיים ביותר שנחקקו בישראל

20. מבקר המדינה מתמנה לתפקידו :

- א. על-ידי הכנסת
- ב. על-ידי הממשלה
- ג. על-ידי בית המשפט העליון
- ד. על-ידי הציבור

חלק ב'

לפניכם רשימת היגדים, חלקם נכונים וחלקם לא. יש לסמן בעיגול על גבי טופס השאלון את התשובה המתאימה לכל היגד (סה"כ 10 נקודות).

21. הבחירות לכנסת בישראל הן בחירות יחסיות	נכון	לא נכון
22. דוד בן גוריון היה נשיא המדינה הראשון	נכון	לא נכון
23. שרי הממשלה אינם חייבים להיות חברי כנסת	נכון	לא נכון
24. תושב קבע שאינו אזרח יכול לבחור לכנסת	נכון	לא נכון
25. הממשלה יכולה לגבות מיסים בכדי לממן פעולותיה	נכון	לא נכון
26. בד"כ מספר חברי הקואליציה גדול ממס' חברי האופוזיציה	נכון	לא נכון
27. פסק דין של בית משפט מחוזי הוא סופי ואי-אפשר לשנות אותו	נכון	לא נכון
28. הנשיא נבחר לתקופת כהונה של שבע שנים בלבד	נכון	לא נכון
29. הנשיא חייב להיות חבר כנסת לשעבר	נכון	לא נכון
30. בדרך כלל אולמות המשפט פתוחים לקהל ולתקשורת	נכון	לא נכון

חלק ג'

לפניכם שלושה קטעים. יש לבחור שניים מהם בלבד ולהשיב על השאלות שאחריהם (על גבי השאלון) (סה"כ 18 נקודות).

קטע 1 (9 נקודות)

"משאל עם הוא אחד הכלים הדמוקרטיים השנויים ביותר במחלוקת. יש הטוענים כי משאל העם מממש הלכה למעשה את "שלטון העם", כיון שהעם מביע דעתו באופן ישיר. המתנגדים לגישה זו אומרים, כי משאל עם חותר תחת נבחרי הציבור והפוגע בדמוקרטיה הייצוגית, וגם במעמדן של המפלגות."

31. משאל עם שנוי במחלוקת כי :

- א. יש לו רק יתרונות ואין לו חסרונות
- ב. יש לו חסרונות ואין לו יתרונות
- ג. חלק מהציבור חושב שהיתרונות עולים על החסרונות וחלק חושב ההיפך
- ד. בעצם הוא מזיק לחיים דמוקרטיים תקינים

32. מי שטוען שמשאל עם "מממש הלכה למעשה את שלטון העם" ע"פ הקטע :

- א. תומך בקיום משאלי עם
- ב. מתנגד לקיום משאלי עם
- ג. מתנגד לדמוקרטיה
- ד. מתנגד לעקרון "שלטון העם"

33. מדוע, לדעת המתנגדים, משאל עם פוגע בדמוקרטיה הייצוגית?

- א. כיון שתפקידם של נציגים נבחרים להחליט – וכאן העם מחליט
- ב. כי זה מרוקן מתוכן את תפקידם של הנציגים ופוגע בכוחם
- ג. כי אז לא צריך בכלל מפלגות
- ד. כל התשובות נכונות

34. הסבר כיצד מממש משאל העם את עקרון שלטון העם.

קטע 2 (9 נקודות)

"האם טוב לאפשר התערבות פוליטית במינוי שופטים לבתי המשפט? שאלה זו נדונה בישראל זמן רב. מצד אחד יש חשיבות רבה שבתי המשפט ישקפו בהרכבם את הציבור כולו (כדוגמא: נשים, בני מיעוטים, דתיים) וייצגו אותו. מצד שני אי התלות של הרשות השופטת, ועצמאותה, הם מקור כוחה של הרשות השופטת."

35. לפי האמור בקטע, מקור כוחו של בית המשפט הוא בכך:

- א. שבני כל העדות מכהנים בו
- ב. שהוא עצמאי ופועל על-פי החוק
- ג. שהשופטים נבחרים על-ידי כל הציבור בבחירות חשאיות
- ד. כל התשובות נכונות

36. אי-תלותה של הרשות השופטת פירושה:

- א. שהפיקוח על השופטים נעשה על-ידי בית המשפט העליון
- ב. שהשופטים חייבים לציית רק לחוק
- ג. שמנוי השופטים, פיטוריהם, שכרם ותנאי עבודתם נקבעים במערכת המשפט
- ד. כל התשובות נכונות

37. אי-תלותה של הרשות השופטת חשובה ביותר כי:

- א. מקור כוחה ועוצמתה נובע מאמון הציבור ולא מהמערכת הפוליטית
- ב. מערכת המשפט אינה מושחתת ופועלת על פי החוק ולא לפי לחצים
- ג. בתי המשפט מייצגים את ערכי רוב הציבור בישראל
- ד. כל התשובות נכונות

38. תנו דוגמא המראה את עצמאותה של מערכת המשפט (או של השופטים) והסבירו אותה.

קטע 3 (9 נקודות)

"חופש הביטוי וחופש העתונות הם מיסודות המשטר הדמוקרטי. לצבור יש הזכות להנות מזרימת מידע חופשית, זאת בין היתר בכדי לסייע לו לגבש את עמדותיו הפוליטיות. יחד עם זאת, גם בדמוקרטיות שבמדינות יש עדיין צנזורה, למרות **שלכאורה** זוהי פגיעה בזכות יסוד של חופש עיתונות".

39. הנושא המרכזי בו דן הקטע הוא :

- א. הדמוקרטיה הישראלית
- ב. זכויות יסוד בדמוקרטיה
- ג. חופש הביטוי והצנזורה
- ד. הצבור הישראלי ועמדותיו

40. האם יש קשר בין צנזורה לבין חופש העתונות?

- א. לא. אין שום קשר
- ב. יש קשר. הצנזורה משלימה את חופש העתונות
- ג. יש קשר. הצנזורה פוגעת ומגבילה את חופש העתונות
- ד. כל התשובות נכונות

41. המילה "שלכאורה" (שורה 3) מנסה לטעון :

- א. שיש בצנזורה פגיעה בחופש העתונות
- ב. שבאמת אין חופש עתונות במדינות דמוקרטיות
- ג. שלמרות שנראה שצנזורה פוגעת בחופש עתונות, זה לא כך.
- ד. כל התשובות נכונות

42. הסבירו מדוע חופש ביטוי וחופש עתונות הם מיסודות הדמוקרטיה?

חלק ד'

לפניכם קטע מתוך הכרזת העצמאות. קראו אותו והשיבו על השאלות שאחריו בגוף השאלון (סה"כ 16 נקודות)

"אנו קוראים – גם בתוך התקפת-הדמים הנערכת עלינו זה חודשים – לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל לשמור על השלום וליטול חלק בבניית המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה, הזמניים והקבועים."

43. פסקה זו פונה :

- א. לארצות ערב השכנות
- ב. לערביי ארץ ישראל
- ג. לפליטים שהתיישבו בלבנון
- ד. לאומות המאוחדות

44. "אזרחות מלאה ושווה" שמוצעת בקטע פירושה :

- א. שוויון זכויות בין ערבים ליהודים
- ב. שוויון זכויות מלא בין המוסדות היהודיים לערביים
- ג. שיהיה שווה לכל מי שישמור על השלום
- ד. כל התשובות נכונות

45. הכרזת העצמאות מבטיחה לערבים :

- א. החזרת כל הפליטים הערביים
- ב. אוטונומיה תרבותית ודתית בגליל
- ג. שותפות בבניין הארץ, שמירה על השלום, וקבלת יצוג בשלטון
- ד. כל התשובות נכונות

46. מוסדות המדינה הזמניים המוזכרים בקטע הם :

- א. הרבנות הראשית והמועצות הדתיות
- ב. מועצת העם ומינהלת העם
- ג. עיריות, מועצות מקומיות, מועצות מקומיות
- ד. ההגנה, האצל והפלמח

חלק ה'

בחלק זה שש שאלות. קראו אותן בעיון והשיבו על שתי שאלות בלבד על-פי בחירתכם. יש לכתוב את התשובות במחברת המבחן – ולציין את מספר השאלה. (16 נקודות).

47. הסבירו במה ייחודו של הבג"צ בישראל.

48. ציינו והסבירו שתי זכויות אדם או אזרח שיש לאזרחי ישראל.

49. הסבירו שני תפקידים של מפלגות במשטר דמוקרטי.

50. ציינו והסבירו שני תפקידים או סמכויות של נשיא המדינה.

51. ציינו והסבירו שתי סמכויות או שני תפקידים של ראש הממשלה בישראל.

52. הסבירו שני תפקידים של מפלגות במשטר דמוקרטי.

בהצלחה!